

## KDO SO NADARJENI UČENCI?

Šola nadarjenim učencem prilagodi metode in oblike dela ter jim omogoči vključitev v dodatni pouk in druge oblike individualne in skupinske pomoči.

Aktivnosti vodi svetovalna služba v sodelovanju z učenci, starši, razredniki in učitelji.



## KONCEPT: ODKRIVANJE IN DELO Z NADARJENIMI UČENCI V DEVETLETNI OSNOVNI ŠOLI

Leta 1999 je strokovni svet RS za splošno izobraževanje sprejel Koncept: Odkrivanje in delo z nadarjenimi učenci v devetletni osnovni šoli.

Koncept odkrivanja in dela z nadarjenimi učenci v devetletni OŠ temelji na eni najpogosteje uporabljenih definicij v svetu, ki je zapisana tudi v ameriškem Zakonu o izobraževanju nadarjenih iz leta 1978 in iz leta 1988. Po tej definiciji so nadarjeni ali talentirani tisti otroci in mladostniki, ki so bodisi na predšolski stopnji, v osnovni ali srednji šoli pokazali visoke dosežke ali potencialne na intelektualnem, ustvarjalnem, specifično akademskem, vodstvenem ali umetniškem področju in ki poleg rednega šolskega programa potrebujejo posebej prilagojene programe in aktivnosti.

## LASTNOSTI NADARJENIH UČENCEV

Nadarjeni učenci imajo nekatere osebne lastnosti, ki jih ne najdemo pri drugih učencih ali so pri nadarjenih bolj izrazite. Nadarjeni učenci niso neka homogena skupina, ampak obstajajo razlike tudi znotraj skupine.

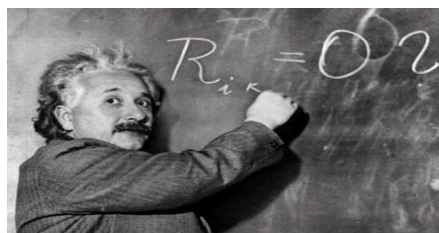
Osebne lastnosti, ki jih najdemo v skupini nadarjenih se nanašajo na različna področja: miselno-spoznavno, učno-storilnostno, motivacijsko, socialno-čustveno. Najbolj tipične so:

### Miselno-spoznavno področje

- razvito divergentno mišljenje - fleksibilnost, originalnost,
- razvito logično mišljenje - analiza, posploševanje, sposobnost sklepanja,
- nenavadna domišljija,
- natančnost opazovanja,
- dober spomin,
- smisel za humor.

### Učno-storilnostno področje

- široka razgledanost,
- visoka učna uspešnost,
- bogato besedišče,
- hitro branje,
- spretnost v eni od umetniški dejavnosti (glasba, ples, dramatizacija, risanje itd.),
- motorična spretnost in vzdržljivost.



## **Motivacija**

- visoke aspiracije in potreba po doseganju odličnosti,
- radovednost,
- raznolikost in močno izraženi interesi,
- vztrajnost pri reševanju nalog,
- visoka storilnostna motivacija,
- uživanje v dosežkih.

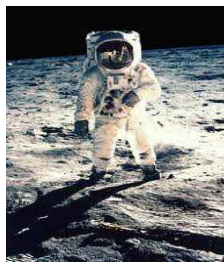
## **Socialno in čustveno področje**

- nekonformizem,
- močno razvit občutek za pravičnost,
- neodvisnost in samostojnost,
- sposobnost vodenja in vplivanja na druge,
- izrazit smisel za organizacijo,
- empatija.

## **Značilnosti, ki jih lahko ovirajo pri uspešnem delu**

- nezainteresiranost za šolo in udeležbo v šolskih dogajanjih,
- strah pred spraševanjem,
- nizka samopodoba, pomanjkanje samozaupanja,
- nesposobnost tvornega delovanja pri skupinskem delu,
- učenca ni možno motivirati z običajnimi spodbudami (dobrimi ocenami, z nagrajevanjem pridnosti, navdušenjem učitelja ipd.),
- slaba pozornost,
- hiperaktivnost,
- čustvena in socialna nezrelost.

## **VRSTE NADARJENOSTI**



- splošna intelektualna sposobnost,
- specifična akademska (šolska) zmožnost,
- kreativno ali produktivno mišljenje,
- sposobnost vodenja,
- sposobnost za vizualne in izvajalske (performing) umetnosti (psihomotorični talenti).

## **NADARJENOST – TALENTIRANOST**

NADARJENOST pomeni doseganje izjemnih dosežkov na več področjih hkrati.

TALENTIRANOST pomeni doseganje izjemnih dosežkov na posameznem področju.

## **TEMELJNA NAČELA DELA Z NADARJENIMI UČENCI**

- širitev in poglobljanje temeljnega znanja,
- hitrejša napredovanje v procesu učenja,
- razvijanje ustvarjalnosti,
- uporaba višjih oblik učenja,
- uporaba sodelovalnih oblik učenja,
- upoštevanje posebnih sposobnosti in močnih interesov,
- upoštevanje individualnosti,
- spodbujanje samostojnosti in odgovornosti,
- skrb za celostni osebnostni razvoj,
- raznovrstnost ponudbe ter omogočanje svobodne izbire učencem,
- uveljavljanje mentorskih odnosov med učenci in učitelji oziroma drugimi izvajalci programa,
- skrb za to, da so nadarjeni učenci v svojem razrednem in šolskem okolju ustrezno sprejeti,
- ustvarjanje možnosti za občasno druženje glede na njihove posebne potrebe in interese.

## **ODKRIVANJE NADARJENIH UČENCEV**

Odkrivanje nadarjenih učencev je strokovno zahtevno opravilo. Poteka v treh stopnjah:

1. evidentiranje,
2. identifikacija,
3. seznanitev in mnenje staršev.

### **1. EVIDENTIRANJE UČENCEV**

Prva stopnja je evidentiranje učencev, ki bi lahko bili nadarjeni. Ta poteka na osnovi različnih kriterijev brez testiranja ali uporabe posebnih ocenjevalnih pripomočkov:

- učni uspeh: učenec dosledno izkazuje odličen uspeh,
- dosežki: izjemni dosežki pri likovni, glasbeni, tehnični, športni vzgoji in drugih dejavnostih,
- učiteljevo mnenje, ki si ga je o učencu oblikoval med vzgojno-izobraževalnim procesom,
- tekmovanja: udeležba in dobri rezultati na regijskih in državnih tekmovanjih,
- hobiji: trajnejše aktivnosti, za katere ima učenec močan interes in v katerih dosega nadpovprečne rezultate,
- mnenje šolske svetovalne službe.

V skupino evidentiranih učencev so izbrani učenci, ki izpolnjujejo vsaj enega od navedenih kriterijev.

### **2. IDENTIFIKACIJA UČENCEV**

Druga stopnja je identifikacija nadarjenih učencev, ki zajema poglobljeno in podrobnejšo obravnavo evidentiranih učencev in vključuje merila:

- ocena učiteljev (ocenjevalne lestvice nadarjenosti – OLNAD07),
- test sposobnosti (Ravenove progresivne matrice),
- test ustvarjalnosti (Torrancev test ustvarjalnosti).

Kot nadarjeni so identificirani tisti učenci, ki so vsaj na enem od kriterijev dosegli rezultat, ki sodi med 10 odstotkov najboljših v Sloveniji.

### **3. SEZNANITEV IN MNENJE STARŠEV**

Seznanitev in mnenje staršev je zadnja stopnja odkrivanja nadarjenih, ko svetovalna služba skupaj z razrednikom seznanita starše, da je bil njihov otrok spoznan za nadarjenega in pridobi tudi njihovo mnenje o otroku.

V vseh stopnjah pridobivamo pisno soglasje in mnenje staršev.

Za učence, ki so bili zaradi različnih vzrokov pri postopku odkrivanja izpuščeni oziroma spregledani, se postopek izvede v celoti v drugi ali tretji triadi. Odkrite nadarjene učence se tekoče spremlja.

Identificiranim nadarjenim učencem šola pripravi individualizirani program ter jim ponudi obogatitveni program (npr. ustvarjalne delavnice, sobotne šole, ekskurzije, mini tabor, ogledi...).

### **PREDLAGANE OBLIKE DELA Z NADARJENIMI UČENCI**

- notranja diferenciacija,
- fleksibilna diferenciacija,
- dodatni pouk,
- individualizirani programi za delo z nadarjenimi,
- vzporedni programi,
- obogatitveni programi (sobotne šole...),
- športne in kulturne sekcije,
- interesne dejavnosti,
- dnevi dejavnosti,
- kreativne delavnice,
- raziskovalni tabori,
- priprava za udeležbo na tekmovanjih,
- programi za razvijanje socialnih spretnosti,
- programi za osebni in socialni razvoj (interakcijske vaje, socialne igre, mladinske delavnice),
- hitrejše napredovanje,
- osebno svetovanje učencem in staršem,
- izbirni predmeti,
- seminarske naloge,
- raziskovalne naloge,
- svetovanje nadarjenim pri izbiri poklica

Še nekaj v razmislek:

»Z lahkoto napraviti, kar je drugim težko, pomeni imeti talent. Napraviti, kar je talentu nemogoče, pomeni biti genialen.« *Jorge Amado*

»Genialnost je ena desetina nadarjenosti in devet desetih trdega dela.«  
*Thomas Alva Edison*

**»Skoraj nikogar ni, ki bi bil povsem brez nadarjenosti.**  
**Izobrazba jo odkrije, pridnost jo nadgradi, značaj jo ohrani.** *Curt Goetz*